

מרץ 2020

עקרונות הדישון האביבי בפרדס

בכל שנה, עם בא האביב, נשאלת השאלה: מתי עלינו להתחיל לדשן את הפרדס? בזמן שלמגדלי הנשירים ההתלבטות קלה יותר ומגדלי האבוקדו כבר למדו שיש צורך לדשן גם במהלך החורף, הרי שבפרדס, למרות תחילת הליבלוב לא תמיד יש טעם להתחיל לדשן. איך נדע מתי להתחיל לדשן ובמה לדשן? בפרדס, בזני ההדרים השונים, יש חשיבות רבה לטמפרטורת הקרקע בהקשר לפעילות שורשים. מקובל כיום כי מנעד טמפרטורת האופטימום לפעילות שורשים משמעותית הוא 18 – 27 מ"צ. מתחת ל16 מ"צ פעילות השורשים אינה משמעותית ומתחת ל13 מ"צ היא נעצרת לגמרי. פעילות מערכת השורשים מסונכרנת עם הופעת הליבלוב ולאחר פרץ ליבלוב יחל פרץ התארכות שורשים (מדד המהווה אינדיקציה לפעילות שורשים). הבדיקה הפשוטה ביותר שיכול הפרדסן לבצע באביב היא בדיקת טמפרטורת הקרקע בשכבת הקרקע העליונה, עד 25-35 ס"מ. במידה והטמפ' הנמדדת מספקת, מומלץ להתחיל לדשן. טמפרטורת הקרקע מושפעת משני גורמים עיקריים: מרקם הקרקע – קרקע חרסיתית כבדה תתחמם באביב לאט יותר מקרקע חולית קלה. ההבדלים משמעותיים ושכיח למדוד באביב 17 מ"צ בקרקעות חוליות כשרק לאחר 3 שבועות קרקעות כבדות באותה הסביבה יגיעו לטמפרטורה זו. חיפוי קרקע – קרקעות המחופות, בניילון, חומר אורגני או חיפוי אחר, יאבדו חום לאט יותר ויתחממו מאוחר יותר. טמפרטורת הקרקע משפיעה על גורמים נוספים בקרקע. ביוטיים וא-ביוטיים: פירוק חנקן. ככל שטמפרטורת הקרקע נמוכה יותר, קצב הניטריפיקציה נמוך יותר. מטבוליזם של אוריאה לאמון לעומת זאת כמעט ואינו מושפע מהבדלי הטמפרטורה (והרטיבות) ואין חשש לדשן באביב המוקדם באוראן. תגובות כימיות בקרקע. קצב שחרור זרחן ואשלגן לתמיסת הקרקע יהיה איטי בטמפרטורות נמוכות וכך ישפיע לרעה על זמינות יסודות הזנה אלה ושל קטיונים (יונים בעלי מטען חיובי) אחרים כגון ברזל, אבץ או מגנזיום.

לאור הכתוב לעיל, מה עלינו לעשות בבואנו לדשן את הפרדס באביב המוקדם? ראשית, כאמור לעיל, מדדו טמפרטורת קרקע. אם טמפרטורת הקרקע מעל 16-17 מעלות צלסיוס ועדיין לא טיפלתם באוריאה דלת ביורט, סביר להניח שהטיפול מיותר וניתן להתחיל בדישון החנקני בהדשייה.

מרץ 2020

עקרונות הדישון האביבי בפרדס

שנית, בגלל שטמפ' הקרקע עדיין נמוכות יחסית, מומלץ להוסיף כלאט ברזל, פרוגת, לדישון החנקני. תזמון נכון של יישום הכלאט בשילוב דשן חנקני אמוניקלי יתרום לליבול חיוני בתחילת העונה וימנע מחסורים בהמשך העונה.

שלישית, כדישון בעונת המעבר, יש יתרון מובהק לשימוש באוראן בלו. זהו דשן חנקני, מרוכז מאוד (32% חנקן), המתאים לדישון במנות המים הקטנות של תחילת העונה ועמיד בפני התגבשות בטמפ' הלילה הנמוכות המאפיינות את האביב המוקדם. בדשן משולב תוסף משמר חנקן המונע את שטיפת החנקן אל מתחת לבית השורשים כתוצאה מגשמי האביב, והכי חשוב: לדשן זה כושר תנועה בקרקע כמו לפרוגת ולכן קיימת סינרגיה מובהקת בשילוב שני חומרים אלה בדישון האביבי.

ערן בן יעקב, אגרונום
eran@deshengat.co.il
054-4361144

מקורות

1. Annual root growth pattern of young citrus trees in relation to shoot growth, soil temperature, and soil water content. J. Amer Soc Hort Sci. 110(6):840-845. 1985

הנחיות הדישון הן בגדר המלצה בלבד.
בכל שאלה ניתן לפנות לצוות האגרונומים של חברת דשן גת.

